

tydning, saa forstaaer man ikke, at ikke alle kan se, at deri gemmes Spiren til alle Folkeslags Lykke, naar de ved fredelig Samvirkksomhed kan arbejde for, hvad der tjener til hele Menneskeheds Vel. — Vi har jo i de sidste halvhundrede Aar set mange store Tvistigheder blive bilagte ved Voldgift, Tvistigheder, som ellers i Regelen havde ført til blodige Krige. Og at dette mere og mere maa blive Regel og ikke Undtagelse, det er det, vi Fredsvenner arbejde hen til.

Skal Arbejderbevægelsen kun være en Klassebevægelse?

Er det saa, at al Lykke her paa Jorden beror paa, i hvad Forhold vi staa til Sandheden, saa gælder det ogsaa om for det enkelte Menneske at stille sig i det rette Forhold til de store Sandheder, som er oppe i Tiden.

En saadan Sandhed er *Arbejderbevægelsen*, denne store Kærlighedstanke, *der vil Ret for alle, Uret for ingen*, der blot ønsker Plads og Rum for de Evner og Kræfter, der er givet Mennesket, og Betingelser til at leve et menneskeværdigt Liv. Føle vi os som Parthavere i denne Tanke og ønske at være blandt dem, der vil føre Menneskeslægten fremad, da maa vi gøre os al Umage for at gøre dens nærmere Bekendtskab, søge at faa den belyst fra alle Sider og samle os med dem, der virke i Kraft af denne Tanke.

Arbejdernø sige ikke: Vi ved nu, hvorledes vi skal løse alle vore sociale Opgaver, — men de sige: lad os, der lide dybt af den økonomiske Ulykke og tydeligst høre Nødraabet i Samfundet, lad os samles, arbejde for og tale med hinanden om, hvad der bør gøres for at hjælpe os selv til at leve et lykkeligere Menneskeliv.

Arbejderbevægelsen vil altsaa en anden Ordning af det Bestaaende, hvor Livets Goder blive tilgængelige for alle.

Det første, Blikket fæstes paa for at naa hertil, er den økonomiske Side; den er som Laasen, uden hvilken der ikke kan lukkes op til dette fuldere og rigere Liv, hvor enhver kan følge sit Kald, sin Bestemmelse, sine Evners retmæssige Krav. I dette Liv i Frihed og Rummelighed, hvor enhver har Lov til at udfolde sig ifølge sine naturlige Evner, i en saadan Frihed fødes Lighedsprincippet, og alle Kløfter mellem Klasserne forsvinde. Hvorimod, naar et Samfund er saaledes ordnet, at kun enkelte Klasser sidde inde med Magten, Intelligensen og Pengene, da trives i et saadant Samfund let Mistænksomheden, og naar dertil kommer, at der for at leve maa udfoldes den vildeste

Konkurrense, saa vil vi let forstaa, at det ikke er de ædleste Kræfter, der sejre.

Men kan der siges, at Arbejderne er forurettede og høre til de besiddelsesløse i Folket, saa er der dog en Del af Folket der er endnu fattigere, og det er Kvinderne.

Økonomisk set har Kvinderne intet at raade over. Alle Statens Anliggender, Kommunen som omfatter Fattigvæsenet, Skolerne, er de udelukkede fra, ikke at tale om den lovgivende Forsamling — alt sligt ordnes af Mænd, Kvinden har ingen Stemme, ingen Ret, intet Ansvar. Hvorfor? Hun erhverver ikke, siges der, det er Manden, der arbejder, det er Manden, der skaffer alt, derfor maa han ogsaa raade for Ordningen heraf. Men frembringer Kvinden da ingen Værdier? Hvem danner og hygger om Hjemmene, hvem sørger for Familiens Forplejning, og hvem frembringer Slægtens højeste Værdier, føder og opfostrer Børnene? Men Kulturlivet stiger og dermed Kvindens Retsbevidsthed, saa hun nu ogsaa fordrer Deltagelse i Ordningen af de offentlige Anliggender som Borger i Staten.

Ved et overfladisk Blik vil det synes at være en Hindring, at disse to Spørgsmaal, baade Arbejder- og Kvindesag, fremkomme, samtidig og ligesom splitte Folkets Kræfter, men ved nærmere Syn herpaa vil det netop vise sig, at dette er den sikreste Betingelse for en lykkelig Løsning af den hele sociale Ordning.

Da Arbejderne som det nedre Lag i Samfundet i Aarhundreder har været udelukkede fra Ligeberettigelse i Opdragelse og Deltagelse i mange menneskelige Goder, medens de samtidig har været de uundværligste Støtter ved deres Tilskud af Arbejdskraft, saa er det naturligt, at de nu, da de er blevne levende, rejse sig med en Magt, i samme Forhold, som de har været undertrykte. Men som med enhver Bevægelse, der omfatter en Klasse, følger ogsaa den Fare, at den vil holde alle Kræfter ude og kun arbejde med dem, der høre til den samme Stand, der har med det legemlige Arbejde at gøre — sker dette, *bliver Arbejderbevægelsen kun en Klassebevægelse, og vi naa i dybeste Forstand ingen Fremskridt*.

Derimod maa det være klart, at skal en ny og heldigere Ordning af Samfundet lykkes os, — en Ordning, hvori enhver faar Plads til at leve et sundt og lykkeligt Liv uden det fortærende økonomiske Tryk, da maa Troen, at dette er en Mulighed, trænge ind i hver eneste Kreds i Samfundet, baade blandt høje og lave.

Vel skal Arbejderne, som har »Kongstanken«, gaa i Spidsen som Førere for den ny Tid, men maa dog overalt, hvor de drage frem, tage alle de ædle og gode Kræfter op, som vil slaa Følge og slutte sig til Toget.